

บทที่ 4 การตรวจสอบภายใน

อ.จิราพรรณ พูลศรีเยี่ยม

งานตรวจสอบภายในให้อะไรต่อองค์กร

เสริมสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริหารต่อการดำเนินงานของส่วนงานต่างๆ ภายในองค์กรว่า เป็นไปอย่างมีคุณภาพ คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพ ช่วยให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และช่วย ผู้บริหารให้สามารถรับมือกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ความหมาย

- การตรวจสอบภายใน คือ การให้ความเชื่อมั่น(Assurance)และการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรม (Objectivity) และเป็นอิสระ (Independence) เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุง การดำเนินงานขององค์กร
- การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ และเป็นระเบียบ

ความสำคัญและประโยชน์ของการตรวจสอบภายใน

1. ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) และความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน
2. ส่งเสริมให้เกิดการบันทึกบัญชีและรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ (Accountability and Responsibility) ทำให้องค์กรได้ข้อมูลหรือรายงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และเป็นพื้นฐานของ หลักความโปร่งใส (Transparency) และความสามารถตรวจสอบได้ (Auddtability)

---

3. ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Efficiency and Effectiveness of Performance)

4. เป็นมาตรการถ่วงดุลแห่งอำนาจ (Check and Balance) ส่งเสริมให้เกิดการจัดสรร การใช้ทรัพยากรขององค์กรเป็นไปอย่างเหมาะสมตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้ได้ผลงานที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร
5. ให้สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Warning Signals) ของการประทุพติมิชอบหรือการทุจริตในองค์กร ลดโอกาสความร้ายแรงและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อเพิ่มโอกาสของความสำเร็จของงาน

ประเภทของการตรวจสอบภายใน

1. การตรวจสอบทางการเงิน (Financial Auditing)
2. การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Auditing)
3. การตรวจสอบการบริหาร (Management Auditing)
4. การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Auditing)
5. การตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ (Information System Auditing)
6. การตรวจสอบพิเศษ (Special Auditing)

การตรวจสอบทางการเงิน (FINANCIAL AUDITING)

เป็นการตรวจสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ ทางการเงิน การบัญชีและรายงานทางการเงิน โดยครอบคลุมถึงการดูแลป้องกันทรัพย์สิน และประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของระบบงานต่าง ๆ ว่ามีเพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่บันทึกในบัญชีรายงาน ทะเบียน และเอกสารต่าง ๆ ถูกต้อง และสามารถ สอบทานได้หรือเพียงพอที่จะป้องกันการรั่วไหล สูญหาย ของทรัพย์สินต่าง ๆ ได้

การตรวจสอบการดำเนินงาน (PERFORMANCE AUDITING)

○ **ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)** คือ มีการจัดระบบงานให้มั่นใจได้ว่าการใช้ทรัพยากรสำหรับแต่ละกิจกรรมสามารถเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน

○ **ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness)** คือ มีการจัดระบบงานและวิธีปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เกิดจากการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

○ **ความคุ้มค่า (Economy)** คือ มีการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบระมัดระวัง ซึ่งส่งผลให้องค์กรสามารถประหยัดต้นทุนหรือลดการใช้ทรัพยากรต่ำกว่าที่กำหนดไว้ โดยยังได้รับผลผลิตตามเป้าหมาย

การตรวจสอบการบริหาร (MANAGEMENT AUDITING)

เป็นการตรวจสอบการบริหารงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร ว่ามีระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผน การควบคุม การประเมินผล เกี่ยวกับ การงบประมาณ การเงิน การพัสดุและทรัพย์สิน รวมทั้งการบริหารงานด้านต่าง ๆ ว่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจขององค์กร รวมทั้งเป็นไปตามหลักการบริหารงานและหลักการกำกับดูแลที่ดี (**Good Governance**) ในเรื่องความน่าเชื่อถือ ความรับผิดชอบ ความเป็นธรรม และความโปร่งใส

**การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด
(COMPLIANCE AUDITING)**

เป็นการ ตรวจสอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กรว่าเป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องที่กำหนดทั้ง จากภายนอกและภายในองค์กร

**การตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ (INFORMATION
SYSTEM AUDITING)**

การตรวจสอบประเภทนี้อาจจ้างผู้ตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญทาง คอมพิวเตอร์โดยตรงมาดำเนินการตรวจสอบ เนื่องจากเป็นงานเทคนิค เฉพาะ ผู้ตรวจสอบภายในอาจมีความรู้ ความชำนาญไม่เพียงพอ และต้อง ใช้เวลานานพอสมควรที่จะเรียนรู้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่งานของ องค์กรได้ วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการตรวจสอบระบบงาน สารสนเทศ ก็เพื่อให้ทราบถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลและความปลอดภัย ของระบบการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

การตรวจสอบพิเศษ (SPECIAL AUDITING)

การตรวจสอบในกรณีที่ได้รับ มอบหมายจากฝ่ายบริหาร หรือกรณีที่มีการ ทูจจริตหรือการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริต ผิดกฎหมาย หรือกรณีที่มีเหตุ อันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริตหรือประพฤติมิชอบ เกิดขึ้น ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในจะดำเนินการตรวจสอบเพื่อค้นหาสาเหตุ ข้อเท็จจริง ผลเสียหายหรือผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งเสนอแนะ มาตรการ ป้องกัน

การตรวจสอบภายใน VS การสอบบัญชี

See P.4-19

ปัจจัยที่ทำให้การตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จ

1. คุณสมบัติที่ดีของผู้ตรวจสอบภายใน
2. ทักษะในการตรวจสอบภายใน
3. การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
4. ปัจจัยที่ส่งเสริมอื่น

การบ้าน

ให้สืบค้นจาก **website** ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าในประเทศไทยมีกฎหมายที่ออกตามรัฐธรรมนูญ หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่อาศัยอำนาจตามกฎหมาย กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงทั้งในภาครัฐและเอกชน ที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดความโปร่งใส การกำกับดูแลกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบอย่างไร และมีบทกำหนดโทษอย่างไรบ้าง
